

Kynologický slovník

výkladový

Kynologický slovník

A

nologická reaktivita vyvolaná antigeny z vnějšího nebo vnitřního prostředí. Příznaky jsou ekzém, astma a nejnebezpečnější formou je anafylaktický šok, který vzniká, vnikne-li do organismu, zejména do krve, cizorodá bílkovina, na níž je organismus citlivý.

alíkantský pes – viz andaluský pes.

aljašský malamut (Alaskan Malamute) – silné, mohutné špicovité plemeno, vyšlechtěné v Severní Americe z původních indiánských a eskymáckých tažných psů, charakteristické velmi hustou srstí s bohatou podsadou, statnou, mírně klínovitou hlavou se silným čenichem a vztyčenými ušima. Název plemene je odvozen od aljašského eskymáckého kmene Mahlemutů. Je velmi odolný vůči chladu, nenáročný, vůči lidem neagresivní, veselý a živý. Chován ve všech odstínech šedé nebo černé barvy s typickou bílou kresbou. Srst je hustá, silná, nikoliv dlouhá nebo jemná krycí. Hustá vlněná podsada. Kohoutková výška psi 63,5 cm, feny 58,5 cm, hmotnost psi 38 kg, feny 33,5 kg. FCI standard č. 243, registrace AKC, UKC, TKC, CKC. Země původu USA.

All Alaskan Sweepstakes – závody psích spřežení z Nome do Candle a zpět.

All-rounder – pojem převzatý z angličtiny. Jde o specifikaci kvalifikace rozhodčího exteriéru. All-rounder je rozhodčí oprávněný posuzovat všechna plemena psů – na rozdíl od skupinového rozhodčího (posuzuje jenom určitou skupinu plemen) anebo specialisty (posuzuje jen některá plemena, často pouze jedno).

Allan de Boucherie – starobylý řeznický pes dogovitého typu, chovaný ve Francii.

Allan Gentil – starobylý typ hladkosrstého chrta, až na širší a kratší hlavu všemi ostatními částmi těla připomínal grejhaunda.

Allan Vautre – starobylý typ dogovitého psa s velikou těžkou hlavou, převýslými pysky a ušima, který byl chován výhradně v Beare na lov divokých prasat.

alopecie (lysvost) – dědičná chorobná ztráta srsti, která byla v minulosti nejvíce studována u českých fousků. Pravidelně, obvykle na jaře nebo u kojících fen, se objevuje ztráta srsti po stranách těla od skvrny velikosti v průměru asi 3 cm až po téměř úplnou ztrátu po celém těle. Tento defekt byl popsán i u německých drátosrstých ohařů, slovenských hrubosrstých ohařů, různých plemen teriérů, pudlů, kníračů, biglů, německých ovčáků, boxerů, některých slídičů, labradorů a dalších plemen.

Alopex lagopus – viz liška polární.

Alopex corsac – viz korsak.

Alpenländische Dachsbracke – viz alpský brakýř jezevčíkovitý.

alpský pes – název v roce 1828 navržený pro bernardýna, který se nevžil.

Alpine Dachsbracke – viz brakýř jezevčíkovitý.

Alpirod – nejdlejší a nejtěžší etapový závod psích spřežení v Evropě (od r. 1988).

alpský brakýř jezevčíkovitý (Alpenländische Dachsbracke) – společný název pro dvě původní plemena honičů, a to pro vestfálskou braku jezevčíkovitou a krušnohorskou-alpskou (rakouskou) braku. V roce 1896 bylo uznáno pro horské lovecké psy jednotné označení brakýři jezevčíkovití. Pes těžkého typu, převážně dvoubarevný. Vznik jezevčíkovitého honiče či brakýře bývá někdy poněkud zjednodušeně vysvětlován jako prosté zkřížení „brakýře“ a „jezevčíka“. Nehledě na skutečnou příbuznost obou těchto plemen se však nejedná o prosté spojení dvou vyhraněných samostatných plemen, jehož výsledkem je plemeno třetí. K jejich vzniku bylo použito především menších typů brakýřů. Tato plemena jsou dnes už velmi vzácná i v zemi svého původu. Jezevčíkovitého honiče by bylo lépe považovat za jistý vývojový stupeň mezi těmito dvěma plemeny, nebo lépe řečeno jednu z forem brakoidních psů, honičů, vůbec a dívat se na ni jako na „chodící minulost“ loveckých psů. Osrstění je průměrně dlouhé, velmi husté a tvrdé. Ideální je tmavá jelení červeň s lehkou příměsí nebo bez příměsí. Dále zbarvení černé nebo černé s jasně ohraničenými pálenými znaky na hlavě, hrudi, končetinách, spodní straně ocasu. Toleruje se bílá hvězda na hrudi. Kohoutková výška psi 37–38 cm, feny 36–37 cm. FCI standard č. 254. Země původu Rakousko.

alsaský pes – označení německého ovčáka, které vzniklo překladem z angličtiny (Alsatian).

Altdeutscher Hütehund – viz pomořanský pastevčský pes.

Alunk – bezsrsté toy plemeno, používané zejména jako domácí hlídač původem z jihovýchodního indického státu Tamilnádu (Thanjavur). Plemeno připomíná ostatní plemena naháčů v jiných částech světa.

alveol – malá dutina vyskytující se v čelisti (zubní lůžko), v plicích (plicní sklípek) nebo ve žlázách (lalůček žlázový).

alžírský ovčák – vymizelé nebo přeměněné ovčácké plemeno. Byl to silný a dobře stavěný pes s delší hlavou, plochou mozkovnou a dlouhými

nutý. Dlouhá hlava má klenuté čelo a vztyčené boltce. Ocas je dlouhý a většinou zakroucený. Srst je velmi krátká, světle plavá až isabela, příp. červenohnědá. Je to místní, ale velmi ustálené, po staletí chované plemeno. Standard nebyl vytvořen.

bišon – obecně typ malého společenského psa s bohatou srstí pocházející ze středomořské oblasti, hlavně z ostrovů. Druhotně se tak označují i psi vyšlechtění jinde, kteří však mají středomořské předky (bišonek havanský, madagaskarský).

bišonek (Bichon à Poil Frisé) – malý veselý psík živého temperamentu s hrdým nesením hlavy, tmavýma očima inteligentního výrazu. Do Francie se dostal buď z Baleár nebo Kanárských ostrovů. Standard byl ustaven v roce 1933. Jemná, hedvábná, velice volně spirálovitě zkadeřená, načechraná, ani plochá, ani zakroucená či šňurovitá světlivě bílá srst o délce 7–10 cm. Kohoutková výška max. 30 cm, menší postava je žádoucí. FCI standard č. 215, registrace AKC, TKC, CKC. Země původu Francie – Belgie.

bithoraxová ektromelie (bithoracic ectromelia) – dědičná porucha způsobující chybění předních končetin. Tento defekt byl popsán jako zajímavost. V literatuře jsou uvedeny případy, kdy stěněti chyběla jedna přední končetina. Většinou to bylo považováno za odchylku v embryonálním vývoji jedince.

black and tan – označení pro základní zbarvení srsti, česky „černá s tříslivou“ či „černá s pálením“; typické zbarvení pro dobrmana, rotvajlera, německého ovčáka, bladhaunda, bigla, slovenského kopova, sedmihradského honiče apod.

Black and Tan Coonhound – viz černotříslivý mývalí pes.

Black and Tan Terrier – archetyp teriéra dříve se vyskytujícího v Británii. Black and Tan Terrier starého stylu byl silnější, ale ne tak elegantní jako dnes, se silnějšíma nohama, širším hrudníkem, robustnější hlavou a drsnější srstí. Také pojmenování manchesterského teriéra.

Blackmont Terrier – dávný skotský teriér z oblasti Pertshire.

Black Mouth Cur – lovecké plemeno psa. Odvažný a hbitý lovec veverek, mývalů, kanců a medvědů, který se nikdy nevzdává. Naplno běží jen vzácně, při stopování přechází z chůze do klusu s čenichem u země. Krátká, hrubá nebo jemná srst. Červenavě zlatožlutá až

světlehnědá nebo písková, s černou maskou nebo bez ní, s malými bílými znaky na tlapkách, špičce ocasu a hrudi. Kohoutková výška 41–64 cm, hmotnost 18–43 kg. Registrace žádná. Země původu USA.

bladhaund (Bloodhound, svatohubertský pes, Chien de Saint-Hubert) – těžký, silný pes, barvář. V současné době je považován pes sv. Huberta a bladhaund za jedno plemeno. Toto splynutí je však záležitostí poměrně nedávné doby a FCI k tomuto kroku vedl s největší pravděpodobností malý počet jedinců obou těchto úzce příbuzných plemen. Bladhaund je vlastně pes sv. Huberta, chovaný zhruba od 11. století v Anglii. Všeobecně se ustálila domněnka, že předky bladhaundů byly galské braky, někdejší potomci keltských psů, se kterými se římská vojska setkávala v Zaalpské Galii při výpravách na sever. Galský výraz brach-io lze přeložit nejen jako medvědí syn, ale též pes hlídící ale nebo brakýř. Osrstění je krátké a tvrdé na těle, ale jemné a hedvábné na uších a na hlavě. Zbarvení srsti je černé s pálením, hnědé s pálením nebo jednotně červené. U prvního typu zbarvení je rozsah černé barvy různý podle toho, zda se jedná o jedince pláštového nebo sedlového. Kohoutková výška psi 68 cm, feny 62 cm ± 4 cm, hmotnost psi 46–54, feny 40–48 kg. FCI standard č. 84, registrace AKC, UKC, TKC, CKC. Země původu Belgie.

Blanfordova liška – viz *Vulpes cana*.

blecha psi – viz *Ctenocephalides canis*.

blenheimský psík – viz kavalír king Charles španěl.

blefaritida – zánětlivé onemocnění očních víček, na jejichž okraji se objevuje zarudnutí a mezi řasami jsou patrné šupinky.

Bleu d'Auvergne – uhlově šedá barevná varieta auvergeského ohaře.

bloudění – v myslivecké terminologii nesprávný způsob vypracovávání stopy zvěře loveckým psem.

Blue Lacy – lovecký, středně velký pes pojmenovaný podle bratrů Lacyových, kteří tyto psy dopravili z Kentucky v roce 1858 v krytých vozech na Západ. Je asi výsledkem křížení mezi grejhaundem, honičem a kojotem. Na vzniku tohoto plemene se mohli podílet také honáčtí psi. Blue Lacy má krátkou, hladkou srst. Břidlicově šedou, tříslivou, žlutou, krémovou, černou. Tyto barvy jsou obvykle jednotné, ale mohou mít malé bílé znaky. V roce 2005 bylo plemeno uznáno v americkém státě Texas jako národní plemeno. Kohoutková výška

Canis aegypticus – označení faraonského psa podle systému Carla Linného (1756).

Canis adustus – viz šakal pruhovaný.

Canis antarcticus – viz *Dusicyon antarcticus*.

Canis antonii Zdansky, 1924 – vymřelý druh vlka.

Canis anthus – severoafriká forma šakala, dnes již neplatná, řazená k druhu šakal obecný. Jsou to zvířata větších rozměrů než šakali žijící v Evropě nebo v Indii.

Canis aquaticus maior – neužívaný, dnes už neplatný název pro tzv. velkého vodního psa, který měl kudrnatou srst a delší převislé uši. Patrně to byl předek pudlů a loveckých vodních psů. C. Linné takto označoval psy pracující ve vodě.

Canis aquaticus minor – starší název pro různé typy malých psů podobných pudlovi, užívaných pro práci ve vodě.

Canis aureus – viz šakal obecný.

Canis brevipilis – plemeno zvané pyrame, což byl malý pes s kulatou hlavou, krátkým čenichem a ocasem neseným přes hřbet. Dnes již neexistuje.

Canis cauda sinistrorsum recurva – podle Linného plemeno psa, jehož ocas se stáčí doleva.

Canis cautleyi Bose, 1880 (Pilgrim, 1932) – vymřelý druh vlka, pes Cautleyův †.

Canis corsac – viz *Vulpes corsac*.

canis cultos – starověký latinský název pro ošetřovatele psů.

Canis dirus (pravlk obrovský Leidy, 1850) – velký druh vymřelého vlka, který žil v Kalifornii a byl nalezen v asfaltovém jezeru u Rancho la Brea. Pochází z pliocénu (konec třetihor) a z počátku pleistocénu (čtvrtohor).

Canis domesticus – dodnes platné Linného pojmenování psa domácího.

Canis etruscus – pleistocenní druh vlka. Zvíře malé postavy, nalezené v jižní Evropě.

Canis eurostictis – divoký pes původem z Brazílie vynazující se neobyčejně velkými prvními stoličkami v horní čelisti.

canis extrarius – latinský název španěla ve středověku.

Canis familiaris – viz pes domácí.

Canis famelicus – viz *Vulpes rueppelli*.

Canis ferrilatus – viz *Vulpes ferrilata*.

Canis ferus – neplatný název, kterým v roce 1901 Theodor Studer označil soubor vyhynulých psů. Považoval tento druh za jednoho z předků domácího psa. Moderní revize doložkového materiálu však prokázala, že nálezy patří vlkům, šakalům a zčásti i zbytkům domestikovaných psů.

canis fricator – středověký latinský název pro mopsa a podobná společenská plemena, toto označení používal i Carl Linné.

canis fricatrix – ve středověké latině název pro psíka, který sloužil k zahřívání v posteli.

canis furax – označení pytláčího psa.

Canis graius – starší název Carla Linného pro chrtý. V dnešní době jsou všechna latinská označení jednotlivých plemen nebo plemených skupin neplatná.

Canis chania – viz *Vulpes chama*.

Canis chihliensis Zdansky, 1924 – vymřelý druh vlka.

Canis inostranzewi – pes popsán ruským paleontologem Anučinem podle nálezu u jezera Ladoga. Podrobněji ho popsal Kulagin roku 1882. Tito psi byli považováni za předky psů saňových. Ve skutečnosti dnes saňové psy řadíme ke špicům a jejich původ z vlčích předků je dobře prokázán. Proto se tento název rovněž neužívá. Ostatně počet nálezů, které byly to-muto „předku psů“ připsány, je zanedbatelný.

Canis intermedius (pes popelištní) – pes popsán českým paleontologem Janem Nepomukem Woldřichem. Středně velký psík považovaný za předka loveckých psů, brakýřů, španělů a jezevců, pochází z doby bronzové. Dnes již se za univerzálního předka těchto skupin plemen nepovažuje, protože současně s ním obdobná plemena již existovala ve Středomoří a zřejmě i v jiných částech světa a byla důkladně prošlechtěna.

Canis jagax – podle systému Carla Linného označení loveckých psů.

Canis jubatus – viz *Chrysocyon brachyurus*.

Canis lagopus – viz *Alopex lagopus*.

Canis latrans – viz kojot.

Canis leineri – pes považovaný za předka chrtů. Byl objeven v roce 1901 u Überlingského jezera Th. Studerem. Pozůstatky psa pocházely z neolitu, z doby, kdy už v Egyptě a na Předním východě byla plemena chrtů dostatečně prošlechtěna. Proto Theodor Studer změnil názor a považoval tohoto psa za předka chrtovitých psů z Britských ostrovů. Domníval se, že tohoto psa chovali Kelové. Ti ovšem přišli do Švýcarska až v době železné. Všechny úvahy o původu plemen domácích psů jsou ovlivněny nedostatečnými znalostmi a neodpovídajícím datováním tehdejší archeologie. V současnosti jsou podklady úplnější, ale původu psů se nikdo s takovým zaujetím nevěnuje.

Canis leucopus – indický druh pouštní lišky, patrně pouze forma korsaka.

sadu a hustou, rovnou krycí srst, bez kroucení či vln. Na hlavě a nohou je srst dosti krátká, na těle delší. Všechny barvy, jednotné nebo vícebarevné, jsou povoleny. Kohoutková výška psi min. 60 cm, feny min. 55 cm. FCI standard č. 274. Země původu Grónsko (patronát nad plemenem má Dánsko).

Grosser münsterländer Vorstehhund – viz velký münsterlandský ohař.

Grosser schweizer Sennenhund – viz velký švýcarský salašnický pes.

grošování – viz roan.

guančo (guančský pes) – středně velký pes pocházející z Kanárských ostrovů. Byl to běžný pastevecký pes vymřelého národa Guančů (Gaunches), praobyvatelů souostroví. Ti po-

erb Kanárských ostrovů

važovali psy za posvátná zvířata, uctívali je a mumifikovali. Někteří vědci se domnívají, že egyptský kult psa-boha Anubise a psů uctívaných na Kanárských ostrovech spolu souvisejí. Název ostrovů Islas Canarias je pravděpodobně odvozen z latinského Insula Canaria, což znamená ostrov psů. Název platil původně pouze pro ostrov Grand Canaria, pojmenoval ho takto numidský král Juba II., protože na něm bylo „obrovské množství velkých psů“. Vyskytují se však úvahy, že „velcí psi“ mohli být ve skutečnosti tuleni (*Canis marinus*). Vřelý vztah obyvatel Kanárských ostrovů ke psům dokládá také skutečnost, že v erbu mají dva statné psy. Gaunčský pes patří do skupiny faraonských psů a barvou se velmi podobal ibizskému chrtovi, objevovali se však i černobílí psi. Kohoutková výška cca 60 cm. Registrace žádná. Země původu Kanárské ostrovy.

Güldenstädt, Johann Anton (26. 4. 1745 – 23. 3. 1781) – ruský přírodovědec německého původu, jenž zasvětil svůj život otázce původu psů. V roce 1776 vydal v Petrohradě knihu *Schacalae historia*, ve které podporoval názor, že předkem domácích psů je šakal obecný. Jako člen petrohradské ruské akademie pobýval často na Kavkaze, kde pozoroval a zkoumal šakaly. Soudil, že šakal má nejlepší předpoklady pro zdomácnění a povšiml si také inteligence i rodinného života šakalů.

I

II - I3 – viz chrup.

IAHAIO – viz International Association of Human Animal Interaction Organizations.

ibizský podengo (Podenco Ibicenco, Ca Eivissenc, baleárský pes) – plemeno pocházející z Baleárských ostrovů. Pravděpodobně bylo na ostrovy dovezeno Féničany, Kartaginci a snad i Římany. Je to typ přírodního venkovského psa, jednoho z nejstarších známých plemen. Používá se k lovu zajíců bez pušky, ve dne i v noci. Má vynikající čich a sluch i mimořádnou rychlost. Dobře aportuje. Srst hladká, hrubá a dlouhá. **Hladká** – tužší, lesklá, nepříliš jemná. **Hrubá** – drsná, stejnoměrná, kratší na hlavě a uších, delší na zadní straně stehna a na spodku ocasu. **Dlouhá** – jemnější, nejméně 5 cm dlouhá a velmi splývá na hlavě. Přednostně červeno-bílé zbarvení, jednotně bílé nebo červené. Kohoutková výška psi 66–72 cm, feny 60 cm. FCI standard č. 89. Země původu Španělsko.

Iditarod – viz Iditarod Trail International Championship Race.

Iditarod Trail International Championship Race (Iditarod) – long etapové saňové závody psích spřežení z Anchorage do Nome (1200 mil) na památku záchranu dětí při epidemii záškrtu v roce 1925.

IEMT – viz Institut für interdisziplinäre Erforschung der Mensch-Tier-Beziehung.

IFSS – viz International Federation of Sleddog Sports.

IGDF – viz International Guide Dog Federation.

IHB – viz individuální zkoušky barvářů.

IHZ SK – viz individuální honičské zkoušky slovenských kopovů.

ICH – viz Mezinárodní šampion krásy.

IKC – viz Irish Kennel Club, viz Israel Kennel-Club.

ikterus – viz žloutenka.

IKU – viz International Kennel Union.

illyrský honič – viz bosenský hrubosrstý honič – barak.

imponování – chování v sociálně nejasné situaci, jehož účelem je dosažení respektu. Nenásilná demonstrace vlastní síly. Při imponování stojí psi u sebe, nebo se kolem sebe pomalu pohybují, hlavu mají zdviženou,

nohy napjaté, ocas nahoře a zhusta s ním vrtí. Všechny pohyby působí napjatě a strnule. Nezbytným doplňkem je pohled upřený mimo protivníka.

in-and-in inbreeding – anglické označení pro příbuzenskou plemenitbu, spojování bratrů a sester. Dochází při ní k degradaci síly. Je považována za velkou chybu. Tento způsob plemenitby jistě oslabí jak intelekt, tak konstituci psa. Tímto způsobem se chovatelské stanice připraví o vytrvalost a energii potomstva, což jsou základní požadavky kladené na každého jakýmkoli způsobem pracujícího psa.

inbreeding – viz příbuzenská plemenitba.

inbrední deprese – snížení životaschopnosti potomstva (štěňat) v důsledku dlouhodobé blízké (úzké) příbuzenské plemenitby (plemenitby pokrevní, incestu); projevuje se různým způsobem, např. sníženou odolností vůči infekčním nemocem.

incisivi – viz řezáky.

incus – viz kovádelinka.

index formátu – poměr délky psa k jeho výšce.

Je stanoven podílem šikmé délky trupu a výšky v kohoutku $\times 100$. Šikmá délka trupu se měří pomocí pevného měřidla od ramenního kloubu k hrbolu kosti sedací. Při poměru 10 : 9 je správný index 110. Index rovnající se 100 vyjadřuje stejnou výšku i délku, tedy kvadraticnost psa. Index přesahující 100 ukazuje na protáhlost těla psa.

index hrudního objemu – poměr šířky hrudi $\times 100$ a hloubky hrudi. Tento index charakterizuje utváření hrudníku k celkovému vývinu těla. Jako nejvýhodnější je označován index 66–67. Hrudník s indexem až 69 je hranicí, od níž se vliv těžkého hrudníku negativně projevuje ve výkonu psa.

index kostnatosti – poměr vývinu kostí psa vůči jeho výšce v kohoutku. Je stanoven podílem objemu nadprstí $\times 100$ a výšky v kohoutku. Správný vývin kostry je základní podmínkou dobré výkonnosti psa. Je ideální v rozmezí 18,5–21,5.

index masivnosti – poměr obvodu hrudi $\times 100$ a výšky v kohoutku. Nemá však podstatný význam. Optimální index se uvádí číslem 120. U indexu 125–126 však nebyl zjištěn žádný rozdíl ve výkonu psa.

index výšky – poměr délky hrudních končetin k výšce v kohoutku. Délka hrudní končetiny má velký vliv na rychlost a výkon psa. Určuje se poměrem délky přední končetiny k lokti $\times 100$ a výšky v kohoutku. Nejvýhodnější index

kavkazský pastevecký pes (Kavkazskaja Ovčarka) – více než středně velký pes, silně až hrubé stavby těla, silně osvalený, ostrého, vůči cizím nedůvěřivého chování. Osrstění husté, rovné a hrubé s dobře vyvinutou světlejší podsadou. Na hlavě a přední straně končetin je srst kratší a přiléhající. Rozlišují se podle srsti na: **dlouhosrstá** – delší krycí srst. Dlouhé chlupy na krku tvoří límec, na zadní části končetin tvoří praporce a kalhoty. Hustá srst, která pokrývá celý ocas, vytváří dojem mohutného a huňatého ocasu; **krátkosrstá** – tělo je pokryté hustou, poměrně krátkou srstí, chybí límec, praporce, kalhoty i prapor na ocasu; varieta s dlouhou srstí, avšak bez límce, praporců, kalhot a praporu na ocasu. Zbarvení je v odstínech šedé s různými nádechy, obvykle světlým dorezava, slámovým, bílým, červenohnědým, s žiháním, a také vícebarevné zbarvení nebo s nepravidelnými skvrnami. Kohoutková výška psi min. 68 cm, feny min. 64 cm, hmotnost psi min. 50 kg, feny min. 45 kg. FCI standard č. 328. Země původu Rusko.

KC – viz Kennel Club.

Ke mně! – povel pro přivolání psa zpět k psovodovi.

Keeshond – špic geneticky totožný s německým špicem. Oba druhy byly kříženy i předtím, než FCI rozhodla, že je možné pohlížet na současného keeshonda a dnešního špice jako na totéž plemeno. Kees v holandštině znamená špic, viz německý špic.

Keiller, Alexander (1889 – 1955) – archeolog a obchodník, který žil v Avebury ve Wiltshiru. Aby ochránil území, kde se vedly archeologické vykopávky neolitických kamenů (mladší doba kamenná 5000 – 2700 př. n. l.), koupil pozemek o rozloze 3,8 km². Objevil na něm pozůstatky pravěkého psa, prasete a kozy, a postaral se o znovupostavení neolitických kamenů na místech, na kterých původně stály. Založil Morven Institute Archeological Research. V roce 1943 ho prodal National Trustu.

keltský honič (Celtic Hound, Irish Greyhound, Scottish Rough Hound) – vyhnulý typ honiče, zřejmě předek mnoha typů evropských chrtů (španělský chrt), honičů a brakýřů (např. švýcarských honičů). Keltské honiče můžeme najít na keltských klenotech a obrazech v 17. století. V keltských legendách symbolizují lov, léčivé schopnosti, nadpřirozenost. Psi byli tradiční strážci zvířat na cestách a věří se, že chrání a provázejí ztracené duše. Zmín-

ky o těchto psech se objevují v mnoha irských mýtech a legendách.

keltští psi – vymizelé typy psů. Podle zpráv antických autorů měli Keltové několik typů psů, jejichž keltské názvy se bohužel nedochovaly, pouze rychlé štváče nazývali vertraagai. Způsobu keltských lovů popisuje ve svém díle Lucius Flavius Arrianus. K loveckým psům Keltů nepochybně patřili i chrti, které používali k lovu zajíců, kromě toho však měli i těžší psy, podobné molossům, kteří sloužili nejen jako lovečtí, zejména na velké šelmy, ale také jako psi bojovní. Keltové provozovali patrně jako první, o nichž máme zprávy, štvance na koních se smečkou psů, zejména za zajíců. Podle Arriana měli Keltové smečky smíšené ze slídičů a honičů. Slídiči vyhledávali kořist, kdežto honiči ji potom uštvali.

Kennel Club (KC) – hlavní organizace registrující plemena psů ve Velké Británii. Založena v roce 1873, jmenuje rozhodčí soutěží a výstav čistokrevných psů.

kenozoikum (třetihory) – geologické období začínající asi před 68 miliony let. Typický je náhlý rozvoj savců v počátečním období.

Kentucky Shell Heap Dog – prastarý pária nalezený v jižních státech Severní Ameriky. Spolu s Basketmarker Dogem je příbuzný plemeni Carolina Dog; indiánský pastevecký pes.

Kerberos (Cerberus) – trojhlavý pes řecké mytologie, který stráží vchod do podsvětí a nikoho z něj nepustí. Podle jiných představ střežil především podsvětí před vstupem živých. Bývá zpodobňován s třemi hlavami, dračím ohonem, na hlavách má místo srsti hady. Později se mu připisovalo i sto hlav, jedovatý dech a množství hadích hlav na šíjích.

Kerberos

ník na lyžích. Závod je v Krkonoších pořádán (dovolí-li to povětrnostní podmínky) od roku 1986.

Memoriál Františka Housky (MFH) – kynologická soutěž českých fousků založená v roce 1949, její první ročník se uskutečnil v Písku.

Memoriál Miroslava Fišera (MMF) – soutěž ve výkonu vodících psů pojatá jako Mistrovství ČR ve výkonu vodících psů.

Memoriál MVDr. Josefa Khuna (MVDrK) – mezinárodní všestranná soutěž hrubosrstých ohařů, pořádá ji jednou za dva roky Klub chovatelů českých fousků (KCHČF). Zadávají si se tituly CACT a CACIT.

Memoriál Richarda Knolla (MRK) – vrcholná soutěž ohařů v ČR o titul Všestranný vítěz ČR roku ... Na MRK se psi kvalifikují na základě výsledků z VZ. Soutěží se podle zkušebního řádu pro MKP.

Memoriál Karla Podhajského (MKP) – vrcholná soutěž ohařů v ČR o titul Vítěz MKP. Uspěje-li vítěz v I. ceně, obdrží titul CACIT a titul CACT. MKP se zúčastní 20 psů (10 psů z ČR a 10 ze zahraničí). Z ČR se psi kvalifikují z Memoriálu Richarda Knolla. MKP se může pes zúčastnit pouze 1× za svůj život.

Memoriál Jaroslava Svobody (MJS) – soutěž ohařů podle zkušebního řádu pro Memoriál Karla Podhajského. Jaroslav Svoboda byl aktivní myslivec, jeden ze zakladatelů Českomoravské myslivecké jednoty.

Memoriál Mileny Štěrbové (MMŠ) – vrcholná mezinárodní soutěž slidičů. Zkouší se podle zkušebního řádu pro všestranné zkoušky.

Memoriál Františka Vojtěcha (MFV) – největší národní soutěž krátkosrstých ohařů.

měňavka úplavická (*Entamoeba histolytica*) – cizopasník způsobující dysentérii a jaterní cysty u lidí, psů, koček, morčat a jiných hlodavců a opic. Je to měňavka o velikosti 15–35 mikronů, velmi pohyblivá a rychle se množící. Žije ve sliznici a stěnách střeva a velkou jaterní žílou bývá zanesena do jater, případně do plic, mozku apod. Má dvě formy: malou tvořící cysty a velkou, způsobující úplavici. Onemocnění se projevuje nejčastěji u mladých zvířat a bývá provázeno krvavými průjmy. Ve střevní sliznici se vytvářejí hluboké vředy. Dospělí psi jsou proti chorobě imunní.

Mendel, Johann Gregor (20. 7. 1822 – 9. 1. 1884) – objevitel základů genetiky. Narodil se v obci Vražné (nedaleko Nového Jičína). Jeho mateřským jazykem byla němčina. V roce 1840 se zapsal na Filosofický ústav při univerzitě

v Olomouci. V roce 1843 byl přijat jako novic do augustiniánského kláštera sv. Tomáše ve Starém Brně. Po dokončení teologických studií v roce 1848 začal navštěvovat přednášky prof. Františka Diebla z oboru zemědělských věd na brněnském Filozofickém ústavu. V roce 1856 Mendel zahájil své experimenty s křížením rostlin (s hrachem) a roku 1862 meteorologická pozorování pro Meteorologický ústav ve Vidni. V roce 1863 ukončil pokusy s hrachem a 8. února 1865 přednesl na zasedání Přírodovědného spolku v Brně, devět let po Darwinově knize *O původu druhů*, první část své teorie přenosu dědičných jednotek a 8. března druhou část o své klasické práci. V roce 1866 vyšla jeho práce *Versuche über Pflanzen-Hybriden*. V roce 2008 bylo v rodném domě J. G. Mendela otevřeno muzeum věnované jeho životu a dílu. V dubnu 2012 vydala Česká pošta k 190. výročí narození J. G. Mendela poštovní známku.

menestrus – 3. fáze říjového cyklu, zklidnění, 4 dny.

meniskus – chrupavčitá ploténka vyrovnávající nestejné zakřivení kloubních ploch ve velkých kloubech, například v kolenně.

menotaxis – získání polohy v prostoru.

Mesocestoides lineatus (tasemnice norčí) – cizopasník měřící 30–50 cm, žijící v tenkém střevě psů, lišek a kunovitých šelem. Hlavička je bez háčků a má čtyři přísavky. Články mají narůžovělou barvu. Boubele se vyvíjejí v drůbeži, potkanech a jiných menších hlodavcích.

MET – zkratka maďarské plemenné knihy, viz Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete.

metabolismus – přeměna látek a energií v živých organismech. Tyto pochody na sebe navazují a jsou podstatou života. Řídí je zvláštní látka zvané enzymy a na vyšší úrovni neurohumorální systém (nervová činnost a hormony). Poruchy metabolismu snižují výkonnost organismu a mohou být i příčinou uhybnutí zvířete.

metastáza – ložisko zhoubného nádoru (rakoviny), které vzniká šířením nádorových buněk. Ty se mohou šířit buď přímým prorůstáním, krevním řečištěm nebo lymfatickým systémem.

metestrus – období konce říje, kdy na vaječníku vzniká žluté tělísko, které pozastavuje další rozvoj říje, děložní sliznice je připravena k přijetí oplodněných vajíček, viz říje feny.

metoda pachové identifikace – dříve metoda pachových konzerv; jde o srovnání pachové

svalový revmatismus – vzácné onemocnění psů. Předpokladem pro vznik tohoto revmatismu je obvykle nachlazení, které oslabí organismus a umožní pomnožení choroboplodných zárodků, které se běžně vyskytují na sliznicích zdravých zvířat. Mikroby se dostanou do různých částí těla, tam vytvoří různě velká skrytá ložiska obsahující obvykle hnis (mandle, zubní lůžka apod.). Náchylní jsou především starší, dobře živení psi. Příznaky se projevují bolestivostí jednotlivých svalů nebo svalových skupin. Postiženy bývají především svaly krku nebo záde.

Svart Norsk Älghund – černá varieta šedého losího psa. Zřídka k vidění mimo zemi původu.

svatobernardský pes (bernardýn, St. Bernhardshund) – historicky první plemeno záchranářského psa. Plemeno bylo údajně vytvořeno v letech 1660–1670 z původních psů sedláků ze Švýcarských Alp mnichy augustiniány z kláštera a hospice v průsmyku Velký Sv. Bernard (mezi Mont Blancem a Grand Combinem, v nadmořské výšce 2473 m). Původně byli psi v klášteře chováni jako psi hlídací, později, poprvé v roce 1776 po pádu velké laviny, byli nasazeni také při záchranných pracích, při vyhledávání obětí zavalených sněhem. Svatobernardský pes se vyskytuje

ve dvou typech osrstění: **krátkosrstém** – srst je velmi hustá, přilehlá, tvrdá; **dlouhosrstém** – srst má střední délku, je hladká nebo zvlněná. Zbarvení je bílé s červenou, červená může být různého odstínu, tvořit menší nebo větší plotny až splývající v plášť nebo roztrhaný plášť. Kohoutková výška psi 70–90 cm, feny 65–80 cm. FCI standard č. 61. Země původu Švýcarsko.

svatohubertský pes – viz bladhaund.

Svaz sportu psích spřežení – Česká asociace sportu psích spřežení (SSPS – ČASPS) – zastřešující organizace, která je členem ČSTV a je tvořena dvěma sekcemi: Českomoravským sportovním klubem severských psů (ČMSKSP) a Českou asociací sleddog sportů (ČASS).

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK ČR) – organizace krajských záchranných brigád kynologů (ZBK), která je kromě sportovní záchranné činnosti zaměřena na praktickou zášahovou činnost při živelných katastrofách a hromadných neštěstích, mimořádných událostech či při vyhledávání pohřešovaných osob v terénu.

svázání – součást koitu psa v důsledku kulovitého zduření střední části topořivého tělíska močové trubice, které je v pochvě feny uzavřeno silným stahem poševní svaloviny. Tento jev je běžný pouze u některých šelem (psovití, medvědovití, kunovití). Kontakt pyje s děložním krčkem by při dlouhodobé ejakulaci mohl být ohrožen vyklouznutím pyje. Protože je penis sevřen poměrně vysokým tlakem, vyvinula se u psovitých, kunovitých a medvědovitých také pyjová kost (os penis), která chrání močovou trubici před stisknutím a zabezpečuje její průchodnost. Svázání obvykle trvá 25–30 minut. K oddělení partnerů dojde po samovolném odkrvení penisu a uvolnění poševních svalů.

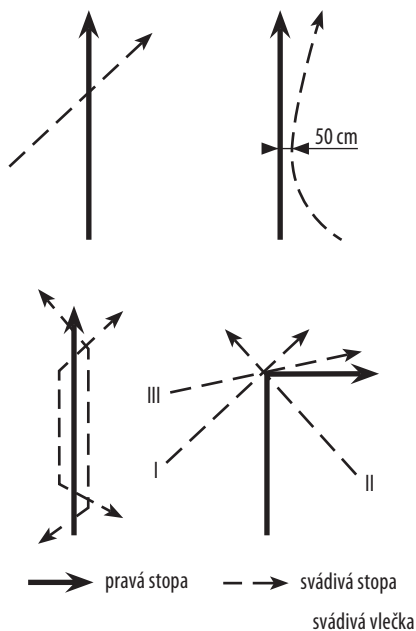
svázaný hřbet – pevný hřbet, dobře, tj. pružně a pevně spojený s bedry.

Svensk Lapphund – viz laponský pes.

Svensk Vit Älghund – viz bílý losí pes.

Svenska Kennelklubben – švédská organizace pro všechny, kteří se zajímají o psy. Sdružuje téměř 30 zemských klubů.

svědivost (pruritus) – nejčastější a nejrušivější příznak fyziologických i patologických stavů kůže u psa. Může ji vyvolávat značný počet vnitřních i vnějších faktorů. 1) Fyziologická svědivost kůže je vyvolávána mírnými podněty z vnějšího prostředí. K nim patří změny teploty prostředí, vliv vlhkého počasí, mírný

Seznam mezinárodně uznaných plemen FCI

Standard FCI	Skupina FCI	Název v češtině (je-li používán)	Název původní
347	I	bílý švýcarský ovčák	Berger Blanc Suisse
348	V	tchajwanský pes	Taiwan Dog
349	I	rumunský mioritický ovčák	Romanian Mioritic Shepherd Dog
350	I	rumunský karpatský ovčák	Romanian Carpathian Shepherd Dog
351	I	australský honácký pes s krátkým ocasem	Australian Stumpy Tail Cattle Dog
352	IX	ruský toy	Russkij Toj
353	II	uruguajský cimarron	Cimarrón Uruguayo
354	VI	polský honič	Gończy Polski
355	II	torňjak	Tornjak
356	II	dánsko-švédský farmářský pes	Dansk-Svensk Gårdhund
357	II	jihovýchodoevropský ovčák, bukovina	Ciobănesc Românesc de Bucovina
358	V	Thai Bangkaew Dog	Thai Bangkaew Dog
904		český horský pes	český horský pes
905		český strakatý pes	český strakatý pes
906		chodský pes	chodský pes
907		pražský krysařík	pražský krysařík
910		americký buldok	American Bulldog
916		patterdale teriér	Patterdale Terrier
917		ruská barevná bolonka	Russkaja Cvetnaja Bolonka
918		moskevský strážní pes	Moskovskaja Storoževaja Sobaka
919		louisianský leopardí pes	Catahoula Leopard Dog
922		chortaj, ruský krátkosrstý chrt	Chortaja Borzaja
923		búrský buldok	Boerboel
924		vipet dlouhosrstý	Long Hair Whippet, Silken Windsprite
925		americký bezsrstý teriér	American Hairless Terrier
926		Redbonův mývalí pes	Redbone Coonhound
927		toy foxteriér	Toy Fox Terrier
928		kontinentální buldok	Continental Bulldog

Trojčímná čísla standardů začínající číslicí 9 jsou čísla národního registru ČMKU.

*) Registrace plemene, jehož standard je označen hvězdičkou, byla Mezinárodní kynologickou organizací dočasně pozastavena (květen 2012).